

N

O

N

O

TOEKOMSTVISIE

Gemeente Meerssen 2020

Gemeente Meerssen

Bezoekadres
Bestuurscentrum
Beekstraat 51
6231 LE Meerssen

Tel. 043-3661661
Fax 043-3648100

Postadres
Postbus 90
6230 AB Meerssen

info@meerssen.nl
www.meerssen.nl

Fotografie

Bureau communicatie
Focuss22
Stockfotografie

Vormgeving

Bureau Communicatie

**Vastgesteld door de Gemeenteraad
van Meerssen op 15 Oktober 2009**

NO
NO
NO
NO

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	5
2.	Toekomstvisie Meerssen	7
2.1	Karakteristiek	7
2.2	Ambities	9
2.3	Samenwerken aan ambities	10
3.	Ruimte	15
3.1	Uitgangspositie	15
3.2	Ontwikkelingen	16
3.3	Ambities	17
4.	Maatschappij	19
4.1	Uitgangspositie	19
4.2	Ontwikkelingen	21
4.3	Ambities	22
5.	Economie	25
5.1	Uitgangspositie	25
5.2	Ontwikkelingen	25
5.3	Ambities	26

1

INLEIDING

Voor u ligt de toekomstvisie van de gemeente Meerssen. Deze schetst een beeld van wat de gemeente Meerssen in de komende 10 tot 15 jaren wil betekenen: voor de inwoners van de gemeente zelf en voor de regio.

Een gemeentelijke toekomstvisie heeft verschillende **doelstellingen**:

- een afgewogen en aansprekend antwoord geven op de vraag hoe de burgers van deze gemeente een prettig woon-, werk- en leefklimaat kan worden geboden;
- inspelen op de behoefte aan een samenhangend beleid op gemeentelijke aandachtsgebieden;
- antwoord geven op veranderingen en nieuwe ontwikkelingen in de samenleving;
- reageren op regionale vraagstukken en beleid van rijk en provincie en dus;
- zorgen dat Meerssen bij de tijd blijft.

Deze toekomstvisie is een herijking van de toekomstvisie van 2004: 'Meerssen wil (me)er zijn in 2015'. Die herijking is nodig omdat zich in de omgeving van en in de gemeente Meerssen zelf ingrijpende (demografische, bestuurlijke) ontwikkelingen hebben voorgedaan en nog gaan voltrekken. De gemeente Meerssen heeft die ontwikkelingen op verschillende beleidsterreinen nauwkeurig gevolgd en in kaart gebracht in beleidsnota's, position papers en opgenomen in haar beleidsprogramma's. De herziene toekomstvisie sluit hier nadrukkelijk op aan. De herziene toekomstvisie is besproken in wijkbezoeken. Ook het maatschappelijk middenveld is geconsulteerd. De gemeenteraad wil met de herziening van de toekomstvisie van 2004 opnieuw en up-to-date richting geven aan het toekomstige beleid en de gemeentelijke organisatie van Meerssen. Leidraad van een bestuurskrachtige gemeente is immers een juiste balans tussen de politiek-bestuurlijke ambities en de beschikbare middelen. De herijkte toekomstvisie is het kompas voor de aanpassing van bestaand beleid en het opstellen van toekomstige beleidsnota's en beleidsprogramma's.

De herijking van de toekomstvisie laat dan ook duidelijke keuzes zien. Meerssen wil met nadruk een woon- en leefgemeente zijn en zet in op het behoud van haar vitale leefkernen en een landelijke en rustige woonomgeving. Het Meerssense gemeentebestuur is realistisch. Het beseft dat zij voor haar lokale ambities afhankelijk is van andere partijen: overheden, maatschappelijke instellingen en bedrijfsleven. Juist om aan haar verantwoordelijkheid voor de burgers in de gemeente te kunnen voldoen, is de gemeente Meerssen bereid om bevoegdheden aan anderen over te dragen en intensief, transparant en slim samen te werken met partners. Als richtinggevend punt hanteert het gemeentebestuur bewust het jaar 2020. Tussen nu en 2020 zullen zich belangrijke en ingrijpende demografische, maatschappelijke en economische ontwikkelingen voordoen. Het jaar 2020 is als richtpunt ver genoeg weg om nu duidelijke ambities te kunnen formuleren, maar dichtbij genoeg om daar vanaf nu al invulling aan te geven.

De toekomstvisie van de gemeente Meerssen is verdeeld over drie domeinen:

het fysieke, het maatschappelijke en het economische domein.

De teksten hebben in elk domein een standaardindeling:

- een paragraaf met de feiten en uitgangspunten binnen het domein,
- een paragraaf met de ontwikkelingen die zich binnen het domein hebben voorgedaan of zich naar alle waarschijnlijkheid zullen gaan voordoen,
- een paragraaf met de ambities die Meerssen hierop formuleert.

De toekomstvisie van de gemeente Meerssen is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2:	Toekomstvisie: een korte karakteristiek en samenvatting van de visie en ambities van de gemeente Meerssen
Hoofdstuk 3.	Fysieke domein: toekomstvisie 'landschap en natuur', 'verkeer en vervoer' en 'wonen'.
Hoofdstuk 4.	Maatschappelijke domein: toekomstvisie op 'maatschappelijke cohesie en ondersteuning', 'veiligheid', 'gezondheid', 'cultuur, sport en recreatie' en 'onderwijs'.
Hoofdstuk 5.	Economische domein: toekomstvisie op 'werken' en 'toerisme en recreatie'.

2

TOEKOMSTVISIE

Wonen in Meerssen (een impressie)

Naar Meerssen keer ik terug. Na een dag hard werken: om uit te rusten, bij te komen en weer op te laden. Het is er prachtig: groen en rustig: een oase van kwaliteit. Meerssen is waar ik leef. Waar ik boodschappen doe, waar mijn kinderen op school gaan: waar basisscholen dichtbij zijn en waar een goede school voor voortgezet onderwijs is. Het is de plaats waar ik sport en muziek maak met mijn vrienden en familie zie. Ik ken er de mensen en zij kennen mij. Prachtige huizen en appartementen: voor nu, maar ook voor later. Een bakker in de buurt en om de hoek: een kerkje en een café. In Meerssen ontvang ik mijn gasten met trots: een prachtige Basiliek en andere historische gebouwen, indrukwekkende natuur, sfeervolle restaurants, cafés en leuke winkels. Vanuit Meerssen pak ik vlot de trein of bus of schiet snel de (snel)weg op: naar werk, naar de heuvels en bossen of omringende bruisende steden als Aken, Luik of Maastricht. Om weer naar Meerssen terug te keren.

2.1 Karakteristiek

De gemeente Meerssen ligt in het Nationaal Landschap van het Limburgse Heuvelland en in de nabijheid van Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen. De gemeente heeft een landelijk en groen karakter en fungeert ten opzichte van de stedelijke gebieden als groene buffer. De landelijkheid van de omgeving en de goede bereikbaarheid van de grotere steden in de omgeving hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van Meerssen tot forensengemeente. De kwaliteit van de woonomgeving wordt door de inwoners van Meerssen zeer gewaardeerd. Meerssen is een woongemeente die zich graag afficheert als 'sfeervol'.

De huidige gemeente Meerssen is gevormd in 1982 door samenvoeging van de kernen Bunde, Geulle, Meerssen/Rothem en Ulestraten. Iedere kern heeft nog steeds zijn eigen identiteit en wil die graag behouden. Dit geldt ook voor de verschillende buurtschappen en gehuchten, die naast deze kernen verspreid over het gemeentelijk grondgebied liggen. In alle kernen is sprake van een reeds lang bestaand, rijk geschakeerd en bloeiend verenigingsleven, vooral op het gebied van sport en amateurkunst. De eigenheid van de kernen is van grote betekenis voor de sociale samenhang.

- De kern Meerssen heeft binnen de gemeente de centrumfunctie vanwege een ruim en gevarieerd winkelaanbod, de aanwezigheid van het gemeentehuis en een aantal andere voorzieningen zoals, een school voor voortgezet onderwijs (Stella Maris College), een

bibliotheek, een zwembad, een sporthal en een historisch marktplein omzoomd door een basiliek, een park en sfeervolle horeca.

- Rothem behoort al van voor de herindeling in 1982 tot de gemeente Meerssen, maar heeft toch zo'n eigen karakter dat het als aparte kern beschouwd mag worden. Rothem, gelegen in de oksel van de A2 en A79, heeft het meest de invloed van de verstedelijking ondervonden; in vergelijking met de andere kernen is er weinig groen.
- Na Meerssen/Rothem is Bunde de grootste kern. Bunde is een populaire, levendige woonkern met veel voorzieningen en heeft in de afgelopen decennia een behoorlijke aantrekkingskracht op mensen die het woongenot van een landelijke omgeving verkiezen boven het wonen in de stad.
- Ulestraten heeft een landelijk karakter en wordt van de kernen Bunde en Geulle gescheiden door de A2; door verbindingswegen is de onderlinge bereikbaarheid evenwel gegarandeerd. De kern ligt tussen het vliegveld en een uitgestrekt landelijk gebied.
- Geulle is wat betreft inwoneraantal vergelijkbaar met Ulestraten en bestaat in feite uit drie kleinere kernen t.w.: Geulle-beneden, Geulle-boven en Geulle aan de Maas. De kern Geulle-beneden heeft enigszins het karakter van een lintdorp met bebouwing die voornamelijk geconcentreerd is langs de N585. De bebouwing van de kern Geulle aan de Maas wordt aan de westelijke kant begrensd door de Maas en aan de oostelijke kant door het Julianakanaal. De kernen Geulle-beneden en Geulle-boven worden gescheiden door een hellend natuurgebied en door de spoorlijn Maastricht-Eindhoven.

Vanuit haar positie als groene, landelijke en aantrekkelijke woongemeente is de gemeente Meerssen bewust regionaal georiënteerd. Meerssen opereert vanuit een open houding naar en met een open oog voor de omgeving. De gemeente werkt op regionaal niveau samen op vrijwel al haar beleidsterreinen. Voor de inrichting van de fysieke ruimte (wonen, verkeer en vervoer en natuur) wordt er samengewerkt met haar regionale bestuurlijke partners.

In het sociale domein wordt in het kader van de sociale dienst en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning regionaal samengewerkt. In het kader van het versterken van het toerisme en andere economische bedrijvigheid worden eveneens regionale contacten ontwikkeld.

2.2 Ambities

De gemeente Meerssen ambieert een woongemeente te zijn met een landelijk karakter. Deze kernwaarden zijn leidend in de visie van de gemeente op de integrale inrichting van haar fysieke, maatschappelijke en economische ruimte. **De missie van de gemeente Meerssen** luidt als volgt.

Meerssen streeft naar een kwalitatieve versterking van het woon- en leefklimaat, respectievelijk van het landelijke karakter van de gemeente.

De ambities van Meerssen zijn daarmee gedefinieerd. Het streven naar hoogwaardig wonen en leven in Meerssen bepaalt de inhoud van de gemeentelijke beleidsdomeinen. De woongemeente Meerssen is niet alleen duidelijk in wat zij wil bereiken, maar maakt ook duidelijk wat zij niet wil, waar ze zich niet op concentreert en waarvan zij afziet.

• **Ruimte**

De fysieke ruimte van Meerssen moet hoogwaardig zijn. De natuur, de gebouwen en de wegen in Meerssen zijn het tastbare decor en directe ondersteuning van een hoge kwaliteit van leven. Meerssen moet bij voorkeur na afstemming met de overige Heuvellandgemeenten en onafhankelijk van de keuzen van die gemeenten in de regio fysiek groener, rustiger, schoner en beter onderhouden zijn. Het landschappelijke natuurschoon dient in dat opzicht de aantrekkelijkheid van de woonomgeving. Verkeer - en vervoersmaatregelen zijn er voor alles op gericht Meerssen naar binnen toe zo rustig en verkeersarm te houden als maar mogelijk is, maar naar buiten toe goed te ontsluiten. Woonprojecten in Meerssen hebben tot doel de gemeente een kwaliteitsimpuls te geven. Daarom (en om het wonen aantrekkelijk te houden voor een ouder wordende bevolking) verbindt Meerssen steeds wonen, zorg en welzijn met elkaar. Het sociale leven, cruciaal voor woongemeente Meerssen, dient door de fysieke inrichting te worden ondersteund. Naast nieuwbouw doet Meerssen het nodige aan herstructurering van woningen die niet meer voldoen. Meerssen dient ook meer dan regionaal gemiddeld te investeren in het behoud en onderhoud van gebouwen en terreinen voor het sport - en verenigingsleven. De ruimte voor economische bedrijvigheid is in de woongemeente Meerssen letterlijk beperkt. Meerssen is een woongemeente: geen werkgemeente! De fysieke inrichting faciliteert alleen de economische bedrijvigheid die gericht is op de kwaliteit van het wonen, bewonen en leven. De facilitering van de detailhandel en dan vooral in de woonkern Meerssen wordt fysiek zoveel als mogelijk ondersteund. Grootschalige economische bedrijvigheid is niet toegestaan en de bestaande kleine bedrijventerreinen worden niet of beperkt uitgebreid.

• **Maatschappij**

Van doorslaggevend belang voor een aantrekkelijke woongemeente zijn een bloeiend sociaal leven en een sterke sociale samenhang van haar kernen. Meerssen investeert meer dan gemiddeld in de leefbaarheid van al haar kernen. Belangrijkste doel daarbinnen is behoud van voldoende, gespreide maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners. Meerssen handhaaft kwalitatief hoogstaande zorgvoorzieningen, streeft naar een blijvend groot aanbod van sportverenigingen en vrijwilligersclubs en ambieert het voortbestaan van een zeer goed ontwikkeld cultureel en muzikaal

verenigingsleven. Meerssen is een leefgemeente, geen slaapgemeente! Basisscholen zijn in de gemeente Meerssen voor iedere kern beschikbaar: dat moet zo blijven. Net als verenigingen zijn scholen de spil van vitale woonkernen. De aanwezigheid van een goed aangeschreven middelbare school en voldoende woon- en zorgvoorzieningen zijn voorwaarden voor een gemeente waarin veel verschillende oudere en jongere mensen samenwonen. Om die reden dient Meerssen kwetsbare groepen inwoners te verbinden met het reguliere maatschappelijke verkeer. Wonen in Meerssen is niet alleen landschappelijk en groen, maar ook sociaal, menselijk en veilig. Het maatschappelijk beleid gaat dan ook hand in hand met het fysieke beleid. Aan het verenigingsleven, zorgvoorzieningen en scholen moet fysiek ruimte worden gegund in Meerssen. Voorop staat dat de vergrijzende en in aantal teruglopende bevolking zich in Meerssen niet alleen een fysiek, maar ook maatschappelijk thuis voelt. De vitaliteit van Meerssen als woongemeente kent een duidelijk economisch aspect. De maatschappelijke levendigheid van Meerssen komt ook tot uiting in het winkelbestand en de activiteiten die de detailhandel voor de Meerssense gemeenschap organiseert, met het centrum van Meerssen als concentratiegebied. Meerssen streeft actief naar versterking van de detailhandel.

- **Economie**

Meerssen ambieert een gemeente te zijn voor mensen die voornamelijk elders werken. Meerssen wil nadrukkelijk een woon - en leefgemeente zijn. De focus in het economisch beleid ligt daarom op de detailhandel omdat die aansluit bij de ambitie van de woongemeente Meerssen. De detailhandel heeft nadrukkelijk voorrang boven andere economische activiteiten. Grootschalige, industriële, logistieke bedrijvigheid past niet bij Meerssen en vindt daar geen plaats. De woonkern Meerssen fungeert als centrum voor de gemeente en zal ook in de toekomst meer bedrijvigheid kennen dan de andere kernen. De gemeente streeft naar voldoende, gespreide detailhandel maar onderkent daarin haar beperkingen. Door te zorgen voor een goede fysieke en sociale woonomgeving en enkele, goed bereikbare bedrijvenlocaties wil de gemeente aantrekkelijk blijven voor ondernemers. De bedrijventerreinen worden beperkt uitgebreid en zullen in de toekomst dus nauwelijks meer ruimte bieden. Bestaande bedrijventerreinen worden geherstructureerd om de terreinen efficiënter te benutten. Bovendien blijft Meerssen het regionale bedrijventerrein MAA ondersteunen. Meerssen streeft bewust naar een betere benutting van haar toeristisch-recreatieve potenties. De gemeente kiest voor extensieve dagrecreatie gericht op kwaliteitstoerisme en niet op massa-toerisme. Het aantal overnachtingsmogelijkheden zal in Meerssen per definitie beperkt zijn.

2.3 Samenwerken aan ambities

Goede bedrijfsvoering

Om aan de ambities invulling te geven is Meerssen zich bewust van haar mogelijkheden: de maat van Meerssen. De ligging, schaalgrootte en de kwaliteiten van de gemeentelijke organisatie bepalen mede haar ambities en de middelen die beschikbaar zijn om daaraan invulling te kunnen geven. In de afgelopen jaren heeft Meerssen fors geïnvesteerd in de organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering van de gemeente. Van 2006 tot 2008 zijn wederom verbeteringen doorgevoerd in de structurering, de aansturing en competenties van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie en de planning en control cycli. Daarnaast werd in 2006 een aanvang gemaakt met het in kaart

brengen en de verbetering van de financiële positie van de gemeente. Dit heeft geleid tot duidelijke bestuurlijke keuzes met als gevolg dat een meer dan sluitende meerjarenbegroting voor de periode 2009-2012 door de gemeenteraad is vastgesteld. De inspanningen voor een gezonde bedrijfsvoering blijven de komende jaren onverminderd. De ambities van de gemeente Meerssen zijn hierin helder: met een sluitende begroting, een goed functionerend ambtelijk apparaat en verantwoorde aansturing te voldoen aan de opgaven waarvoor Meerssen gesteld wordt. Bijzondere aandacht daarbij heeft de (handhaving van de) kwaliteit van het ambtelijk apparaat. De demografische ontwikkelingen hebben een verkrapping van de arbeidsmarkt tot gevolg. Daarvan zal ook Meerssen de gevolgen ondervinden. Alhoewel er alles aan wordt gedaan om bekwaam personeel te houden en te vinden, wordt in die gevallen waarin het moeilijk is om ontstane vacatures in te vullen, ernaar gestreefd om middels samenwerking oplossingen te realiseren.

Vitaliteit van een aantrekkelijk woongemeente

Om Meerssen als woongemeente te blijven profileren is een integrale aanpak nodig. Nadrukkelijker wordt gezocht naar integratie van de fysieke, de sociale en de economische ruimte in het publieke domein. Om de leefbaarheid te bevorderen en in stand te houden onder de toenemende druk op de openbare ruimte wordt *per kern* een integrale structuurvisie opgesteld die in de toekomst leidend zal zijn voor de bevordering van de kwaliteit van de woonomgeving in de betreffende kern. De vitaliteit of leefbaarheid is afhankelijk van veel verschillende factoren. Op een deel daarvan heeft de gemeente Meerssen invloed. Op een belangrijk deel ook niet. Aan vitaliteit moet dan ook in samenwerking met burgers (inwoners van de kernen), maatschappelijke en private partijen inhoud worden gegeven. De vitaliteit van de kernen is een gedeelde en integrale verantwoordelijkheid van al deze partijen. De gemeente Meerssen neemt wel het voortouw en de regie om de vitaliteit in de kernen te handhaven of te verbeteren. Het gaat er daarbij om te bepalen welke voorzieningen in directe nabijheid moeten zijn (in de kern) en welke in de indirecte nabijheid (in de gemeente en in de regio). In Meerssen is bekeken welke fysieke, maatschappelijke en economische componenten per kern noodzakelijk en (financieel) verantwoord worden gevonden: door bestuur van de gemeente, door de inwoners, door de maatschappelijke instellingen en door het bedrijfsleven. Meerssen hanteert daarbij een basisniveau van voorzieningen waarop de verschillende kernen in de gemeente verder kunnen voortbouwen.

Het **basisniveau van vitaliteit per kern** van Meerssen houdt in de directe en nabije aanwezigheid van een:

- dorpshuis
- sport- en gezelligheidsvereniging
- kroeg
- kerk
- school
- pinautomaat
- bakker

Dit houdt in dat andere **belangrijke woonvoorzieningen** elders in de gemeente Meerssen of in de regio moeten worden gevonden zoals een:

- huisarts
- zorginstelling
- ziekenhuis
- sportaccommodatie
- bank
- supermarkt
- winkels

Samenwerking: noodzakelijk en normaal

De ambities en de beschikbare middelen nopen tot het maken van keuzes. Het Meerssense gemeentebestuur beseft dat net als iedere andere gemeente in Nederland publieke opgaven niet door de gemeente alleen kunnen worden opgelost. De gemeente Meerssen is voor haar ambities afhankelijk van andere partijen: overheden, maatschappelijke instellingen (corporaties, zorginstellingen en scholen) en bedrijfsleven, maar ook van haar inwoners. Meerssen werkt samen met diverse partijen en op verschillende manieren. Afhankelijk van het onderwerp hebben de samenwerkingsverbanden die Meerssen aangaat een verschillende aard, vorm en duur. De gemeente Meerssen heeft hiermee op verschillende gebieden al ruime ervaring. Ze werkt structureel samen met andere gemeenten in het Heuvelland: op diverse beleidsterreinen bestaan ambtelijke werkgroepen die zijn verbonden met regionale portefeuillehoudersoverleggen. Meerssen participeert in overlegstructuren van hogere overheden en is voortdurend in overleg met maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven. Haar **visie op bestuurlijke samenwerking** is hierop gestoeld:

Vanuit haar verantwoordelijkheid voor haar inwoners is de gemeente Meerssen bereid om bevoegdheden aan anderen over te dragen en intensief, transparant en slim samen te werken met haar partners.

Dit houdt concreet in dat Meerssen binnen alle beleidsprogramma's zal blijven nagaan hoe invulling kan worden gegeven aan samenwerking. Van de bestaande samenwerkingsverbanden zal worden nagegaan of deze voor alle betrokken samenwerkingspartners nog wel voldoende meerwaarde oplevert. In deze toekomstvisie is per domein aangegeven waar samenwerking nodig en noodzakelijk is. Hieronder zijn daarvan de speerpunten weergegeven.

Samenwerking in het domein Ruimte

- ***Natuur en landschap*** van Meerssen wordt grotendeels buiten de gemeente bepaald. De gemeente is dan ook actief in de beïnvloeding van (hogere) planvorming en regionale projecten waaronder het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en de Provinciale Ontwikkelingsruimte Groene Waarden. Tevens wordt er intensief gewerkt aan de

voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied (2010).

- De *verkeerssituatie* in de gemeente Meerssen is grotendeels afhankelijk van het A2-project, waarin verschillende gemeenten, de provincie, het rijk en private partijen participeren. Meerssen is hierin volwaardig deelnemer en draagt naar verhouding fors bij aan de projectkosten. Het openbaar vervoer in Meerssen is na goed overleg met de provincie, door de provincie Europees aanbesteed.
- De kwaliteit van het *woningaanbod* in Meerssen is doorslaggevend in haar missie. Daarvoor moet samenwerking worden gezocht met aannemers en private vastgoed-investeerders in Publiek-Private Samenwerkingsverbanden (PPS). Niet alleen de gemeente Meerssen gaat over de inrichting van de publieke ruimte. Voor het behoud van het groene, landelijke karakter van de Meerssense woonomgeving moet in de toekomst dan ook steeds vaker een dringend appèl worden gedaan op zowel inwoners als het lokale bedrijfsleven.

Samenwerking in het maatschappelijk domein

- De *sociale cohesie* is feitelijk het resultaat van intensieve samenwerking van tal van partijen: de inwoners zelf, winkels, scholen, welzijnsinstellingen, gezondheidsvoorzieningen en verenigingen. Samenwerking wordt versterkt door het opstellen van integrale woonkernvisies voor alle vier de woonkernen. Vrijwilligerswerk is een essentiële peiler onder sociale cohesie. De gemeente investeert dan ook in (haar relaties met) de talrijke verenigingen voor sport en cultuur. Ook organiseert de gemeente regionale samenwerking tussen organisaties op gebied van informele zorg en mantelzorg.
- *Maatschappelijke ondersteuning* is een integrale dienstverlening: organisaties voor zorg, huisvesting, welzijn en werk moeten daarin op elkaar aansluiten. Meerssen creëert die samenwerking bewust in het opzetten van woonzorggebieden. In het kader van de Wmo werkt Meerssen al intensief samen met andere gemeenten in het Heuvelland. Voorts heeft Meerssen recentelijk het adviserende Wmo-platform ingericht dat bestaat uit vertegenwoordigers van verscheidene doelgroeporganisaties. Om de Wmo-gerelateerde vraagstukken in de toekomst überhaupt aan te kunnen zijn samenwerking met maatschappelijke partijen en een dringend beroep op de sociale cohesie van de inwoners van Meerssen noodzakelijk.
- Om de *veiligheid* van Meerssen te bewaken werkt de gemeente samen met politie, justitie, brandweer en de welzijnspartners in de politie- en justitieketen. Ze doet dat onder meer in het Veiligheidshuis (bijvoorbeeld in de werkgroep Preventie Veiligheid) en in regionale projecten, onder andere gericht op de verkeersveiligheid van het Heuvelland en op de aanpak van de georganiseerde criminaliteit. Daarbij zijn ook buitenlandse partners betrokken. Samenwerking geldt ook voor de ontwikkeling van rampbestrijdingsplannen (hoogwater en luchthaven) waarbij tal van actoren betrokken zijn.
- De *gezondheid* van de bevolking van Meerssen wordt steeds sterker gezien als een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente, maatschappelijke instellingen (welzijnsorganisaties en zorginstellingen, woningcorporaties), partners in het veld zoals de GGD Zuid-Limburg, CAD,

de Jeugdgezondheidszorg, burgers en andere betrokkenen zoals buurtnetwerken, (sport)verenigingen, peuterspeelzalen en nog veel meer andere partijen.

- *Scholen* hebben een maatschappelijke spilfunctie in de woonkernen en buurten van woongemeente Meerssen. Om die ambitie te kunnen realiseren zet Meerssen in op een multifunctioneel gebruik van de schoolgebouwen en zal de gemeente huur- en privatiseringsconstructies rondom accommodaties van verenigingen en sportvoorzieningen nader onderzoeken.

Samenwerking in het economische domein

- Voorwaarde voor een woongemeente zijn voldoende private voorzieningen die daarop aansluiten. De gemeente onderkent haar beperkingen op dit punt. Om voldoende economische bedrijvigheid voor de kernen te behouden investeert de gemeente fors in facetten van de Meerssense leefomgeving waarover het gemeentebestuur wel zeggingskracht heeft. Door te zorgen voor een aantrekkelijke fysieke en sociale woonomgeving en goed bereikbare, aantrekkelijke bedrijvenlocaties ambieert Meerssen de lokale afzetmarkt te stimuleren en daarmee economische bedrijvigheid de juiste impulsen te geven. Samenwerking vindt plaats op het terrein van gezamenlijke subsidies starterscoördinatie, op het gebied van innoverend arbeidsmarktbeleid (onder regie van de gemeente Maastricht) en een gezamenlijk beleid bedrijvenlocaties onder regie van de provincie Limburg.
- Voor de ontwikkeling van extensief toerisme is Meerssen voor belangrijk deel afhankelijk van anderen. Dit geldt zowel voor natuur en landschap als voor grootstedelijke culturele voorzieningen. Meerssen werkt op recreatiegebied samen met andere gemeenten en partijen in de VVV Zuid-Limburg en levert een bijdrage aan het '*branding*' project Zuid-Limburg.

3

RUIMTE

3.1 Uitgangpositie

Landschap en natuur

Het Limburgse Heuvelland, een geaccidenteerd gebied bestaande uit bossen, weilanden en akkers bepaalt de aanblik van de gemeente Meerssen. Het is aangemerkt als Nationaal Landschap wat betekent dat de bestaande landschappelijke waarde bepalend wordt geacht voor inrichting van de openbare ruimte. Het Meerssens natuurlandschap bestaat uit twee ecologische structuren. Een ervan strekt zich uit van de bossen ten noorden van Geulle, het Bunderbos, de Kruisberg en Wijngaardsberg naar de bossen ten noorden van Houthem. Een tweede ecologische structuur is het gebied langs de Geul: het zogenaamde Beneden-Geuldal dat zich uitstrekt van Houthem (gemeente Valkenburg aan de Geul) via Meerssen tot aan de Maas.

Verkeer en vervoer

De aansluiting van Meerssen op de provinciale infrastructuur, het rijkswegennet en het spoorwegennetwerk is uitstekend. Vanuit Meerssen zijn zowel zuidelijk Nederland als het directe buitenland (België en Duitsland) goed te bereiken. De euregionale ligging draagt bij aan het profiel van Meerssen als aantrekkelijke woongemeente. Meerssen ligt tussen twee snelwegen: de A2 en de A79. Het ontbreken van een directe koppeling tussen de beide snelwegen maakt de gemeente echter gevoelig voor sluipverkeer en zorgt voor een hoge verkeersintensiteit op diverse wegen binnen Meerssen. Het recent gestarte A2-project moet een verknoping van de A2 met de A79 en een directe afslag van de A2 naar industrieterrein Beatrixhaven realiseren. Met dit project rondt Meerssen haar verkeersplan af: het sluipverkeer zal hiermee tot een minimum zijn teruggebracht. De directe nabijheid van de luchthavens van Maastricht-Aachen, Eindhoven, Luik en Düsseldorf draagt bij aan de (internationale) ontsluiting van Meerssen. De directe aanwezigheid van de Maastricht Aachen Airport brengt echter ook geluidsoverlast met zich mee (in het bijzonder voor Meerssen-West).

Wonen

De woningvoorraad in Meerssen bedraagt begin 2008: 8263 woningen.

Driekwart daarvan zijn koopwoningen. Meerssen heeft relatief weinig sociale en particuliere huurwoningen. Het woningbestand bestaat voornamelijk uit laagbouw. Bijna 60% van de woningen is ouder dan 35 jaar. In Meerssen is in de jaren tachtig veelal kwantitatief gebouwd. In recente projecten, zoals het plan Overbunde /Denneberg, het plan Ingenope, het plan Avé Maria en het Centrumplan van de kern Meerssen is echter nadrukkelijk voor meer kwaliteit en samenhang van voorzieningen gekozen.

3.2 Ontwikkelingen

De woonomgeving bevindt zich in het spanningsveld tussen vitaliteit van de kernen, het behoud van het groene karakter van de gemeente, de regionale druk op de woningmarkt en diverse regionale ontwikkelingen.

Ontwikkelingen landschap en natuur

De landschappelijke ontwikkelingen in en rond Meerssen worden voor een belangrijk deel bepaald door de plannen van provincie Limburg, onder meer opgenomen in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg. Uitgangspunt van het provinciale beleid is de stelling dat de kwaliteit van het landelijk gebied mede bepalend is voor de aantrekkelijkheid van de stedelijke gebieden als vestigingsgebied. Het beleid van de provincie is sterk gericht op het versterken en ontwikkelen van natuur- en landschapswaarden die richtinggevend zijn voor ontwikkelingen op andere terreinen. Die ontwikkeling is versterkt door de aanmerking van het Heuvelland als Nationaal Landschap. Voor de regeling van het wonen in het buitengebied geldt het (herziene) Provinciaal Omgevingsplan Limburg als wettelijk kader. Kern daarin is dat gebouwd mag worden in de gebieden die daarvoor bestemd zijn ('inbreiding') in plaats van bouwen in de groene natuurgebieden. De ambities van Meerssen zich verder te ontwikkelen als groene woongemeente sluiten hierbij goed aan.

Ontwikkelingen Verkeer en Vervoer

De verkeerssituatie in de gemeente Meerssen is grotendeels afhankelijk van het A2-project. Meerssen draagt dan ook bij aan de projectkosten. De voorbereiding van het A2-project (ondertunneling en verknoping A2-A79) laat een kostenontwikkeling zien die aanmerkelijk hoger ligt dan aanvankelijk werd aangenomen. De bijdrage van de gemeente Meerssen in dit project was destijds door de raad bepaald op maximaal € 454.000. Inmiddels is dit bedrag verhoogd naar € 1.000.000 (bruto). In de dekking van dit bedrag is voorzien in het meerjareninvesteringsplan. Om tot een betaalbaar en kwalitatief hoogwaardig openbaar vervoeraanbod in Limburg te komen heeft de provincie Limburg een OV-visie gepresenteerd. Daarin moeten spoorvervoer, lijngebonden vervoer en CVV-vervoer, worden geïntegreerd tot een vervoerproduct van deur-tot-deur. De provincie heeft dit zogenaamde 'drie-in-één concept' bereikt door het vervoer integraal aan te besteden en te gunnen aan vervoerder Veolia. In het netwerk van openbaar vervoer in Zuid-Limburg functioneert Meerssen als knooppunt: het fungeert als overstapstation voor bus en trein.

Ontwikkelingen wonen

Gegeven de bevolkingsprognoses zal de behoefte aan woningen de komende jaren eerst stijgen om vervolgens fors te dalen. Vanwege de gezinsverdunding en vergrijzing zal de behoefte aan een kwalitatieve aanpassing van de woningvoorraad (duurzaam voorraadbeleid) de komende jaren noodzakelijk zijn. Dit houdt ook het slopen van een deel van de bestaande woningvoorraad in. Instandhouden ervan zou gezien de demografische ontwikkelingen een extra en onnodige kostenpost opleveren. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe ten opzichte van het aantal gezinnen en dat leidt, ten opzichte van het huidige woningaanbod, tot een toenemende vraag naar woningen. Senioren blijven langer zelfstandig wonen dan vroeger: er is een duidelijk groeiende behoefte aan kwalitatief hoogwaardige en daardoor vaak wat duurdere appartementen. Er lijkt een groeiende behoefte aan goedkope woningen te zijn onder de groep jonge starters, maar ook

nadrukkelijk een behoefte aan percelen voor eigenbouwers. De prognoses geven verder aan dat op langere termijn de woningbehoefte af neemt. Tot 2015 zal de woningvoorraad nog licht toenemen. Vanaf 2015 neemt naar verwachting de woonbehoefte sterk af. Er zal daar nu al rekening mee moeten worden gehouden in onze bouw - en herstructureringsprogramma's. De vergrijzing en ontgroening van de bevolking heeft grote impact op de leefomgeving in Meerssen. Indien de leefbaarheid van de gemeente niet voldoende op peil blijft, ontstaat zelfs het risico van een aanvullende bevolkingsmigratie. Beseft moet worden dat niet alleen Meerssen maar ook de andere gemeenten in de regio grote aantallen in het woningbouwprogramma hebben zitten, gezien de huidige bevolkingsprognose. Er kan dus concurrentie om inwoners ontstaan. Om die reden heeft de kwaliteit van het woningaanbod in wezenlijke mate de aandacht en moet samenwerking ook met andere gemeenten worden opgezocht.

3.3 Ambities

Ambities Landschap en natuur

In Meerssen is de kwaliteit van het regionale landelijk gebied mede bepalend voor de aantrekkelijkheid van Meerssen als woongemeente. Natuur- en landschapswaarden zijn daarin richtinggevend. Dit betekent concreet dat landelijk gebied niet mag worden opgeofferd voor zogenaamde 'rode' ontwikkelingen. De aantrekkelijkheid van de woongemeente Meerssen is voor een belangrijk deel afhankelijk van externe ontwikkelingen in landschap en natuur. Om haar ambities waar te maken is de gemeente regionaal actief in de beïnvloeding van hogere planvorming en regionale projecten. Het behoud en de versterking van de landelijkheid van het gebied liggen in lijn met de opstelling van de provincie Limburg, zoals gedefinieerd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg. Om de landschappelijkheid van de regio te waarborgen ontwikkelde de provincie voorts de Provinciale Ontwikkeling Groene Waarden (POG) die in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied (2010) nader zal worden uitgewerkt. Binnen haar gemeentegrenzen zal Meerssen blijven investeren in haar eigen ecologische structuren. Zij zal zich inspannen om expliciet beleid te ontwikkelen inzake ecologische duurzaamheid.

Ambities verkeer en vervoer

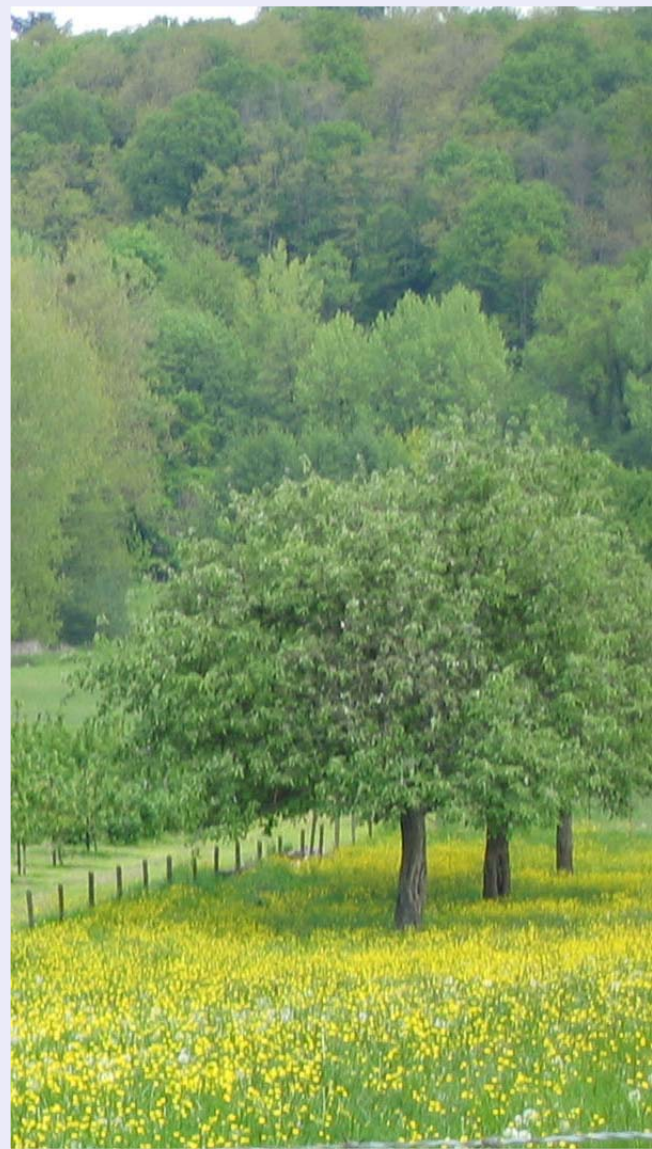
Meerssen te profileren als aantrekkelijke woongemeente heeft voor het verkeer en vervoer twee consequenties. Meerssen moet goed zijn aangesloten op het regionale en landelijke verkeersnet. De verkeersintensiteit in Meerssen moet aansluiten bij het landelijke karakter. De verknoping van de snelwegen A2 en A79 is daarvoor een belangrijke voorwaarde en de reden voor een actieve deelname en investering van Meerssen in het A2-project. Ook de integrale aanbesteding van het openbaar vervoer dient de verkeer - en vervoerambities van Meerssen. Met het A2-project wordt tevens tegemoet gekomen aan de verkeersambities van Meerssen: het verminderen van het sluipverkeer (tussen de A2 en de A79) en daarmee het verminderen van de verkeersintensiteit binnen de gemeente.

Ambities Wonen

De kwalitatieve woonbehoeften, de ouderenzorg, de leefbaarheid en de kwaliteit van de woonomgeving bepalen de ambities van Meerssen in de toekomstige realisering van haar

woonmogelijkheden. Meerssen moet als aantrekkelijke woongemeente huisvestingsmogelijkheden bieden aan een breed en divers publiek: jongeren, gezinnen en ouderen. Het gemeentebestuur zal daarbij heel goed letten op de demografische ontwikkelingen. Dit betekent dat enerzijds moet worden gelet op woningen voor starters en doorstromers en anderzijds moet worden voldaan aan een tijdelijke stijging van specifieke woningbehoeften van ouderen. Tegelijkertijd moet worden ingespeeld op de verwachte krimp van de bevolking. Gegeven de verwachte migratie en de concurrentie om inwoners in Zuid-Limburg moet een aantrekkelijk woningaanbod voor een breed publiek worden gecreëerd. Binnen de provinciale en landelijke kaders heeft Meerssen daarom de ambitie een stevige rol te spelen in de totstandkoming van de woonomgeving. Nadrukkelijker dient in de toekomst aandacht te worden gegeven aan de eigen projecten (zoals Centrumplan, Kloosterweg en Juniorcollege en de revitalisering van de woonkernen Geulle en Ulestraten).

Meerssen zal zich blijvend inspannen voor een gedifferentieerd woningaanbod met woningen in diverse prijscategorieën. Met wijk - en vraaggericht werken zal de gemeente Meerssen een belangrijke bijdrage blijven leveren aan het behoud en versterking van de kwaliteit van de openbare ruimte. Beheer- en onderhoudsplannen vormen daarvoor ook in de toekomst een belangrijke onderlegger. De ervaring heeft geleerd dat burgers zich daardoor betrokken en medeverantwoordelijk voelen voor de gezamenlijke leefomgeving. Meerssen wil deze lijn in de toekomst doortrekken.

4

MAATSCHAPPIJ

4.1 Uitgangspunten

Maatschappelijke cohesie en ondersteuning

Inwoners van Meerssen hebben het gevoel dat zij goed en veilig kunnen wonen. Er is sprake van een sfeer waarin burgers zich verantwoordelijk voelen voor de woonomgeving. Die is in Meerssen verdeeld in vier kernen: Bunde, Geulle, Meerssen/Rothem en Ulestraten. Het behouden en verstevigen van de leefbaarheid van de kernen is een belangrijk uitgangspunt voor de sociale ambities van de gemeente Meerssen: sterke kernen met zorgzame inwoners. Dat is belangrijk om kwetsbare groepen in de samenleving te kunnen opvangen. Het aantal mensen van 65 jaar en ouder bedraagt momenteel 19% van de Meerssense bevolking en is sterk groeiende. Dit brengt met zich mee dat ook het aantal kwetsbare personen in Meerssen in aantal zal toenemen. Terwijl Meerssen zich blijft inspannen voor een diverse samenleving waarin zowel ouderen, gezinnen en jongeren zich thuis voelen, heeft die groep bijzondere aandacht nodig.

Veiligheid

Meerssen is in vergelijking met andere gemeenten een relatief rustige gemeente. De inwoners voelen zich er relatief veilig. Overlast doet zich met name voor in de vorm van hangjongeren en kleine ergernissen (zoals hondenpoep en parkeerhinder). Het gemeentebestuur hanteert een up-to-date regelgevingbestand, zorgt voor voortdurend toezicht en treedt handhavend op. Ongewenst gedrag in het openbare domein wordt niet getolereerd. Meerssen werkt nadrukkelijk samen met partners in de politie - en justitieketen en in het Veiligheidshuis (waaronder de werkgroep Preventie Veiligheid) en participeert in een regionaal project gericht op de aanpak van de georganiseerde criminaliteit. De (beleving van) veiligheid wordt in stand gehouden door een duidelijke sociale controle, die onder meer tot stand komt in de kleinschalige kernen, maar ook door het rijk geschakeerde en volop in de Meerssense samenleving aanwezige verenigingsleven. Meerssen kent een reëel veiligheidsrisico als gevolg van haar geografische ligging nabij een vliegveld en ingeklemd tussen twee snelwegen, spoorwegen en waterwegen. Hiervoor zijn echter voldoende rampenbestrijdingsplannen en een gemeentelijk rampenplan ontwikkeld en vinden er regelmatig oefeningen plaats.

Gezondheid

Een van de belangrijkste aspecten van leefbaarheid is de gezondheid van de bevolking. Gezondheid wordt in Meerssen niet alleen fysiek, maar ook mentaal gedefinieerd: ook de perceptie van welbevinden is een belangrijk uitgangspunt. De aanwezigheid van zorgvoorzieningen speelt daarin een grote rol. In Meerssen zijn op dit moment geen grote knelpunten in de eerstelijnsgezondheidszorg (waaronder huisartsen, tandartsen, verpleegkundigen, verzorgenden, apothekers). Door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is de gemeente

verantwoordelijk voor een samenhangend beleid op het gebied van maatschappelijke participatie, zorg en welzijn. De gezondheid van de bevolking van Meerssen wordt steeds sterker gezien als een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente, maatschappelijke instellingen (welzijnsorganisaties en zorginstellingen, corporaties), partners in het veld zoals de GGD Zuid-Limburg, de Jeugdgezondheidszorg, burgers en andere betrokkenen zoals buurtnetwerken, (sport)verenigingen, peuterspeelzalen etc. De gemeente Meerssen heeft scherp in beeld wat de staat van gezondheid is van haar inwoners, getuige diverse en uitgebreide onderzoeken. Op basis van die informatie en het gedeelde belang van alle bij zorg, welzijn en maatschappelijke participatie betrokken instellingen wordt ook in de toekomst gewerkt aan de lokale volksgezondheid. Uitgangspunt is dat de inwoners van Meerssen zoveel als mogelijk daarin hun eigen verantwoordelijkheid nemen.

Cultuur, sport en recreatie

De specifieke historie en het verschillende culturele en landschappelijke erfgoed hebben de kernen van Meerssen een eigen identiteit gegeven. Die wordt voor een belangrijk deel gedragen door het verenigingsleven. Uitgangspunt voor de gemeente in dit domein is dat culturele infrastructuur van het zeer rijk geschakeerd verenigingsleven van Meerssen behouden moet blijven. Op een bevolking van 19.700 inwoners telt Meerssen 5 voetbalverenigingen, 4 tennisverenigingen, verenigingen voor golf, hockey, handbal, basketbal, volleybal, judo en karate, 4 gymnastiekverenigingen, 3 hengelerverenigingen. Zij vormen de hoofdmoot van het sportieve leven in Meerssen. Daarnaast bestaan er 5 jeugdverenigingen, 5 vrouwenverenigingen, verschillende verenigingen voor natuur en milieu. 6 harmonieën en fanfares, 14(!) verschillende koren en 9 carnavalsverenigingen en schutterijen. De ondersteuning en facilitering van het verenigingsleven is daarmee een cruciaal element in het behouden van leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de woongemeente Meerssen en de verbondenheid in de kernen.

Onderwijs

Goede onderwijsvoorzieningen zijn onontbeerlijk voor een gemeente die zich profileert als woongemeente. Ouders (van jonge kinderen) vinden het belangrijk te wonen in een leefomgeving met voldoende en nabijgelegen primair onderwijs. De gemeente Meerssen beschouwt bovendien de zorg- en buurtfunctie van een school als middel om de sociale samenhang in de kernen te versterken. In de gemeente Meerssen zijn op dit moment voldoende basisscholen met een goede spreiding over de kernen. Voor aansluitend voortgezet onderwijs bevindt zich in Meerssen het Stella Maris College dat kwalitatief hoogstaand onderwijs biedt en een goede naamsbekendheid heeft in de regio. Met de aanwezigheid van kwalitatief hoogstaand vervolgonderwijs biedt Meerssen haar inwoners de mogelijkheid zich voor langere tijd te verbinden aan de gemeente. De gemeente heeft hierop ingespeeld door de medefinanciering van de unilocatie van het Stella Maris College aan de Parallelweg in Meerssen. De openbare bibliotheek van de gemeente is gemoderniseerd en geïntegreerd met de mediatheek van het Stella Maris College.

4.2 Ontwikkelingen

Ontwikkelingen maatschappelijke ondersteuning

Kort na 2010 is een versnelling in de toename van het aantal ouderen te verwachten. Door de vergrijzing groeit niet alleen het aantal ouderen, het vergroot ook aanzienlijk de groep kwetsbare inwoners. Heel concreet is de verwachting dat de omvang van de gecombineerde groep van ouderen, (ex-) GGZ cliënten en verstandelijk gehandicapten de komende jaren zal toenemen. Niet alleen stijgt daarmee de ondersteuningsvraag heel snel; ze wordt ook steeds diverser. Doordat het aantal werkenden ten opzichte van de niet (meer) werkenden daalt, stijgen de lasten voor de zorg. Solidariteit tussen de generaties en het draagvlak om zelf problemen op te kunnen lossen, worden wellicht problematisch en vragen passende aandacht.

Ontwikkelingen maatschappelijke cohesie

Door de voortschrijdende bevolkingsdaling, de komst van mensen die van oorsprong niet uit de kernen van Meerssen afkomstig zijn en door de veranderende leefpatronen van de inwoners (vergroete mobiliteit, tweeverdieners, de 24-uurseconomie) verandert de sociale structuur van die kernen. Bovendien trekken veel jongeren weg uit de gemeente om elders te studeren, maar komen niet meer terug. Dit alles zet de sociale structuur samenhang binnen de kernen, zoals we die op dit moment kennen, binnen afzienbare tijd onder druk. We mogen veronderstellen dat als gevolg van deze ontwikkelingen de maatschappelijke participatie en het sociale leven van de inwoners van Meerssen zich zullen gaan verspreiden tot over de gemeentegrenzen. Dit is een potentieel risico voor een gemeente die zich profileert als woongemeente.

Ontwikkelingen veiligheid

Met de leefbaarheid van de kernen is ook de subjectieve veiligheidsbeleving in het geding. De sociale controle die zo kenmerkend is voor het veiligheidsklimaat in Meerssen neemt af. De (beleving van) veiligheid wordt daarnaast beïnvloed door vlieg- en auto(sluip)verkeer. Dat geldt in versterkte mate mogelijk ook voor verplaatsing van overlast uit buurgemeenten (drug/hennep) en terugkerende inbraken. Hiertegenover staat dat de veiligheid in de gemeente Meerssen steeds vaker integraal wordt gehandhaafd. Politie, justitie, brandweer, gemeente en welzijnsorganisaties werken in toenemende mate samen om de veiligheid in de Zuid-Limburgse gemeenten te kunnen waarborgen. Door gemeentegrensoverschrijdend te werken in veiligheidsregio's kan meer daadkracht worden ontwikkeld om de veiligheid te vergroten.

Ontwikkelingen gezondheid

De vergrijzing heeft gevolgen voor de zorgverlening. Eerstelijnszorg voor mensen met een fysieke of mentale beperking, maar ook huishoudelijke ondersteuning zouden in een kleinere gemeente als Meerssen onder druk kunnen komen te staan. Dit heeft veel te maken met de ontwikkelingen van de inzet van vrijwilligers die met de bevolkingsdaling op den duur ook zal afnemen. In die lijn worden ook gesignaleerd de arbeidstekorten die in de zorgsector nu al merkbaar zijn. Gegeven de verandering van de sociale structuren in de kernen ligt het in lijn der verwachting dat ook vereenzaming steeds verder zal oprukken: in 2003 ervaarde reeds 9% van de Meerssense inwoners eenzaamheid. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is mede ingevoerd om een deel van deze problematiek het hoofd te bieden. Hiertoe moet samenwerking tussen tal van

betrokken partijen worden ontwikkeld en moet de bevolking worden gevraagd hierin zelf verantwoordelijkheid te nemen. Dat is vooralsnog geen sinecure gebleken. Met de invoering van de Wmo is de gemeente Meerssen een partij geworden in de zorgmarkt. Gegeven de vergrijzing zal de zorgvraag binnen de gemeente steeds vaker een medisch karakter krijgen. Dit maakt de Wmo zowel een potentieel krachtig sturingsinstrument als een zelfstandige ontwikkeling waar de gemeente Meerssen de komende jaren mee rekening dient te houden.

Ontwikkelingen cultuur, sport en recreatie

De vele sport -, gezelligheids - en muziekverenigingen in Meerssen zullen onmiskenbaar de effecten van de aankomende demografische ontwikkelingen (gaan) voelen. Er wordt gesignaleerd een duidelijke afname van leden en vrijwilligers die het verenigingsleven in stand houden. Die ontwikkeling wordt in relatie gezien met de toegenomen individualisering van de samenleving. Ook valt te constateren dat in de toekomst steeds minder jeugd aan welzijnsactiviteiten zal deelnemen. Door deze ontwikkelingen staat het verenigingsleven in Meerssen op de tocht. Overwogen moet worden of de rijke schakering aan verenigingen kan blijven bestaan. Een reële optie daarvoor kan zijn dat op termijn, dus meegroeiend met de sociaal-demografische ontwikkelingen, verenigingen gebruik zullen gaan maken van gemeenschappelijke accommodaties. Nagegaan zal ook moeten worden hoe de relatie tussen de identiteit en leefbaarheid van de kernen in de gemeente Meerssen zich zal gaan verhouden met de veranderingen in het verenigingsleven.

Ontwikkelingen onderwijs

Als gevolg van de bevolkingsdaling dreigen onderwijsvoorzieningen mogelijkwerwijs uit de kleine(re) kernen te verdwijnen. Die ontwikkeling heeft gevolgen voor leefbaarheid van de kernen, maar beïnvloedt ook de aantrekkelijkheid van Meerssen als woongemeente. De moderne eisen die aan kwaliteit van onderwijs worden gesteld en de hoge kosten van de verschillende onderwijsaccommodaties lijken steeds meer op gespannen voet te staan met de maatschappelijke spilfunctie die scholen hebben in de kernen en buurten. De gemeente Meerssen is dan ook nadrukkelijk op zoek naar manieren om de schoolgebouwen los te koppelen van hun exclusieve onderwijsdoelstelling. Een van de mogelijkheden zou kunnen zijn de schoolgebouwen in te zetten om te kunnen voldoen aan een zeer waarschijnlijke toename van behoefte aan volwasseneneducatie.

4.3 Ambities

Ambities maatschappelijke ondersteuning

De gemeente Meerssen heeft de ambitie dat iedereen binnen de gemeente naar eigen vermogen kan meedoen in de samenleving en zoveel als mogelijk zelfredzaam kan zijn. Het gaat daarbij niet alleen om jonge en gezonde mensen, maar ook om ouderen en mensen met een beperking. Meerssen investeert in faciliteiten voor kinderen en gezinnen, door speelfaciliteiten en veilige leefomgeving te creëren en door in te zetten op behoud van primair onderwijs in de kernen. De kwetsbare groepen in de samenleving groeien. Meerssen faciliteert hun maatschappelijke ondersteuning. Het gemeentebestuur doet dat door in het beleid zowel de perspectieven van mensen met als zonder beperking mee te nemen. De gemeente Meerssen ontwikkelt zo min

mogelijk beleid dat exclusief is gericht op de kwetsbare groepen. Een aansluitende ambitie van Meerssen is de maatschappelijke ondersteuning integraal aan te bieden: door zorg, huisvesting, welzijn en werk op elkaar te laten aansluiten: onder meer in drie woonzorggebieden: Centrum Meerssen, Bunde en Geulle met een satellietvoorziening in Ulestraten. De groeiende behoefte aan maatschappelijke ondersteuning noopt Meerssen samen te werken met andere partijen. In het kader van de Wmo wordt zoveel mogelijk samengewerkt met andere gemeenten in het Heuvelland. Voorts heeft Meerssen recentelijk het adviserende Wmo-platform ingericht dat bestaat uit vertegenwoordigers van verscheidene doelgroeporganisaties. Alleen samen met haar partners is de gemeente Meerssen in staat te voldoen aan de maatschappelijke participatie-ambitie.

Ambities maatschappelijke cohesie

Een aantrekkelijke woongemeente weerspiegelt zich in de leefbaarheid van de wijken en kernen. De gemeente Meerssen ambieert sterke kernen met zorgzame inwoners, maar is daarin ook realistisch. De maatschappelijke cohesie en de leefbaarheid van de kernen moeten aansluiten bij de veranderingen (zoals krimp, vergrijzing en ontgroening) in de samenstelling van de Meerssense bevolking. Voorkomen moeten worden dat de woongemeente Meerssen verandert in een slaapgemeente. Alhoewel de inwoners van Meerssen hierin ook eigen verantwoordelijkheid hebben, ontwikkelt Meerssen actief een kerngericht en houdbaar (financieel verantwoord) beleid, dat meegroeit met de sociaal-demografische ontwikkelingen in Meerssen. Dit beleid dwingt tot het maken van heldere keuzes. Keuzes ten aanzien van het beheer van de openbare ruimte, het veiligheidsbeleid en de woningbouw. Maar vooral ook keuzes ten aanzien van de mate van spreiding van maatschappelijke voorzieningen zoals winkels, scholen, welzijnsinstellingen, eerstelijns gezondheidsvoorzieningen, de Meerssense verenigingen en de accommodaties waarvan zij gebruik maken. In aanvulling hierop ziet de gemeente Meerssen vrijwilligerswerk als essentiële peiler onder sociale cohesie en blijft zij ook multifunctioneel gebruik van gemeenschapshuizen stimuleren. Regionale samenwerking tussen organisaties op gebied van informele zorg en mantelzorg is een belangrijke aanpalende ambitie voor een aantrekkelijke woongemeente.

Ambities veiligheid

Het bewaken van de kwaliteit van veiligheid is een permanente gemeentelijke zorg. Om de subjectieve, sociale beleving van veiligheid te ondersteunen zoekt de gemeente Meerssen nadrukkelijk contact met de bevolking en het lokale bedrijfsleven en stelt ze zich zichtbaar op. De ambitie bestaat die lijn voort te zetten. Belangrijk uitgangspunt voor de politie in Meerssen is 'zoveel mogelijk blauw op straat'. Het inlooppunt bij de plaatselijke politie wordt gehandhaafd. Wijkagenten blijven ingezet om de contacten met de buurten te onderhouden. De veiligheidsrisico's die samen hangen met het vliegverkeer moeten tot een minimum worden beperkt. Meerssen werkt hieraan door het up-to-date houden van rampbestrijdingsplannen en het houden van rampenoefeningen. Veiligheid beperkt zich net zo min als criminaliteit tot de gemeentegrenzen. Daarom zet Meerssen in op een goede samenwerking met politie en justitie, maar ook met de naburige gemeenten, de provincie en de luchthaven Maastricht Aachen Airport.

Ambities volksgezondheid

De gemeente Meerssen heeft de taak de gezondheid van haar inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. De gemeente interpreteert 'gezondheid' breed als het fysieke, mentale

(en sociale) welbevinden van haar inwoners. In lijn met landelijke en regionale prioriteiten, kiest de gemeente Meerssen voor de preventie en aanpak van de volgende problemen: huiselijk geweld, drugsgebruik, roken, (extreem) overgewicht, overmatig alcoholgebruik, diabetes en depressie. Tevens wordt aandacht besteed aan gezondheidsrisico's die blijkens onderzoek door de inwoners van Meerssen naar voren worden gebracht: zoals geluidshinder van vliegtuigen, slechte luchtkwaliteit en groeiende eenzaamheid. Gezondheid is een integraal effect van verschillende beleidsdomeinen. Samenhang van de domeinen en samenwerking met tal van organisaties op het terrein van de gezondheidszorg is daarom een noodzakelijke aanvullende gemeentelijke ambitie. In haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wmo ambiert Meerssen de zorgvoorzieningen op een niveau te brengen dat past bij een aantrekkelijke woongemeente. Dit houdt in dat de inwoners van Meerssen, ook als zij moeten leven met een beperking, kunnen blijven wonen in de gemeente.

Ambities cultuur, sport en recreatie

De aantrekkelijkheid van Meerssen als woongemeente is sterk verbonden met de kwaliteit van het verenigingsleven. De gemeente Meerssen streeft ernaar een bloeiend verenigingsleven in stand te houden, maar wel in overeenstemming met sociale en demografische ontwikkelingen en rekening houdend met de financiële mogelijkheden van de gemeente. Daartoe moeten heldere afwegingen worden gemaakt in de spreiding van culturele voorzieningen en accommodaties. Daar cultuurvoorzieningen en sport voornamelijk draaien op vrijwilligers moet het vrijwilligerswerk verder worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Jongeren moeten waar nodig gestimuleerd worden meer te participeren in cultuur, sport en recreatie. Verenigingen worden aangemoedigd meer specifieke jeugdactiviteiten te organiseren. Het rijke culturele erfgoed van Meerssen dient een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het toerisme. De gemeente streeft ernaar haar natuur, cultuur, historie en het exclusieve winkelaanbod te delen met recreanten en toeristen. De gemeente dient daarbij wel haar eigen gezicht te behouden.

Ambities onderwijs

De gemeente Meerssen streeft ernaar het primaire onderwijs (ook) in de (kleinere) kernen in stand te houden, mits daarbij de kwaliteit van het geboden onderwijs kan worden gegarandeerd. Met deze ambitie benadrukt Meerssen de maatschappelijke spilfunctie die scholen hebben in de kernen en buurten. Om die ambitie te kunnen realiseren zet Meerssen in op een multifunctioneel gebruik van de schoolgebouwen en mede in relatie tot demografische ontwikkelingen zal de gemeente huur- en privatiseringsconstructies rondom accommodaties van verenigingen en sportvoorzieningen nader onderzoeken. Voortgezet onderwijs in de gemeente blijft gefaciliteerd. Een kwalitatief en goed gespreid aanbod van onderwijs is cruciaal voor de leefbaarheid van de kernen van Meerssen. Hierbij zijn alle maatschappelijke, maar ook private partijen in de gemeente Meerssen gebaat. De rol die Meerssen in haar onderwijsambities vervult is die van regievoerder: het gemeentebestuur brengt alle relevante partners bij elkaar en overlegt samen hoe het onderwijsaanbod kan worden gebracht op een niveau dat past bij het profiel van een aantrekkelijke woongemeente.

5

ECONOMIE

5.1 Uitgangspunten

Werken

Economische bedrijvigheid in de gemeente Meerssen is kleinschalig. De kleinschalige economische bedrijvigheid bestaat uit een kleine agrarische sector, de bedrijven op de vier bedrijventerreinen (De Meer, Kruisberg, Bamford en Weerterveld), enige detailhandel en horeca in de kernen. De afwezigheid van grootschalige bedrijvigheid wordt door de bevolking in het algemeen als positief ervaren omdat het een gunstig effect op het woonklimaat heeft. Uitbreiding van de bedrijvigheid binnen de gemeentegrenzen zal een ongewenste toename van de verkeersdruk met zich meebrengen. Het bedrijventerrein Bamford biedt nog enige mogelijkheid uit te breiden. De gemeente Meerssen investeert beperkt in de bedrijventerreinen om vitaliteit ervan in stand te houden. Uitgangspunt voor economische ontwikkelingen in de gemeente Meerssen is het bewaren van een goed evenwicht tussen landschappelijke waarden en economische bedrijvigheid. Economische ontwikkelingen mogen niet ten koste van de leefbaarheid en de natuur gaan. Dit past bij een aantrekkelijke, rustige en groene woongemeente.

Toerisme

Meerssen heeft een groot toeristisch potentieel dat echter nog onvoldoende wordt ontwikkeld. De gemeente huisvest verschillende bezienswaardigheden zoals de Basiliek van het Heilig Sacrament, het historische Proosdijpark, de synagoge, de Gloriëtte, het kasteel Geulle, het landgoed Vliek. De gemeente heeft een eigen Natuur Historisch Museum en investeert in kunstobjecten in de publieke ruimte. Voorts heeft met name de kern Meerssen een exclusief winkelbestand en diverse horeca-voorzieningen. Mede door de goede bereikbaarheid van de gemeente is het in principe een ideale uitvalsbasis voor toeristen. Meerssen ligt immers aan tegen twee belangrijke toeristische centra: de stad Maastricht en het landschappelijk zeer aantrekkelijke Limburgse Heuvelland. De ontwikkeling van economische bedrijvigheid in de toeristisch-recreatieve sector sluit uitstekend aan bij de landschappelijke kwaliteiten van Meerssen en haar omgeving.

5.2 Ontwikkelingen

Ontwikkelingen werken

Met de krimp van de bevolking neemt het aantal voorzieningen in de kernen gestaag af. De daling van het aantal inwoners betekent ook een daling van het aantal consumenten. Alhoewel de gemiddelde koopkracht minder snel stijgt ondervindt met name de (kleinschalige) detailhandel hiervan de gevolgen en verbindt daaraan consequenties. Hierdoor komt de leefbaarheid van onze

kernen onder druk te staan. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook in Meerssen haar effecten. Voor steeds meer lokale bedrijven is het erg moeilijk personeel te vinden. Ook wordt al enige jaren een afname van het aantal agrarische bedrijven gesignaleerd. Tegelijkertijd is de economische bedrijvigheid in Zuid-Limburg als regio sterk in opkomst. Ontwikkelingen in Parkstad en het Businesspark MAA waarin ruimte wordt geboden voor nieuwe economische bedrijvigheid hebben een aanzuigende werking. Meerssen kan hier, als aantrekkelijke woongemeente van profiteren. Dit geldt echter ook voor andere gemeenten in de regio: concurrentie om inwoners dreigt te ontstaan. Om een evenwichtige ontwikkeling met de regiogemeenten te kunnen garanderen vindt er dan ook regionale afstemming en samenwerking plaats. De gemeente Meerssen is hierin bijzonder actief.

Ontwikkelingen toerisme

Meerssen heeft recentelijk de ontwikkeling van het toerisme op gang geholpen. Er is een operationeel beleidsplan gemaakt dat de mogelijkheden voor toerisme en recreatie in beeld brengt. Er is fors geïnvesteerd in het aanzicht van de publieke ruimte. Zo hebben de Markt en directe omgeving, een kwaliteitsimpuls gekregen. Het agro-toerisme zoals de Wijngaardsberg bij Ulestraten, begint langzaam op gang te komen. De toeristische centra nabij Meerssen zijn blijvende trekpleisters gebleven. Maastricht heeft bijvoorbeeld geïnvesteerd in het havengebied, het stadscentrum en de wijk Ceramique. Het Heuvelland heeft haar landelijke en afwisselende karakter weten te behouden. De uitdaging voor Meerssen is meer te profiteren van de spin-off vanuit de omliggende toeristische centra dan nu het geval is.

5.3 Ambities

Ambities werken

Meerssen ambieert een gemeente te zijn voor mensen die voornamelijk elders werken. De ontwikkeling van economische bedrijvigheid wordt bepaald door landschappelijke waarden en de wens een aantrekkelijke, groene, rustige woongemeente te zijn. Meerssen is niet gericht op grootschalige bedrijvigheid. De gemeente streeft ernaar voldoende, gespreide bedrijvigheid te behouden, gericht op de persoonlijke levensbehoeften (detailhandel). De gemeente wil graag het verdwijnen van de voorzieningen uit de kernen tegengaan, maar onderkent haar beperkingen op dit punt. Om voldoende economische bedrijvigheid voor de kernen te behouden investeert de gemeente fors in facetten van de Meerssense leefomgeving waarover zij wel zeggingskracht heeft. Door te zorgen voor een aantrekkelijke fysieke en sociale woonomgeving en goed bereikbare, aantrekkelijke bedrijvenlocaties ambieert Meerssen de lokale afzetmarkt te stimuleren en daarmee economische bedrijvigheid de juiste impulsen te geven.

Ambities toerisme

Meerssen streeft naar een betere benutting van de toeristisch-recreatieve potenties van de gemeente. Het gaat erom de woongemeente Meerssen op een slimme manier te verbinden aan het toeristisch aantrekkelijke Meerssen. We zien dat op twee manieren gebeuren. Door het toerisme verder te ontwikkelen blijven de kernkwaliteiten van de woongemeente Meerssen (landschappelijk, sociaal en cultureel) ook in de toekomst gewaarborgd. Dit versterkt het profiel van Meerssen als aantrekkelijke woongemeente. Het ontwikkelen van het toerisme betekent daarnaast ook een

economische impuls. De daarmee verwachte groei van de werkgelegenheid en de verwachte groei van het voorzieningenniveau van Meerssen zijn ontwikkelingen die een direct positief effect hebben op de leefbaarheid van de kernen. Voorwaarde hiervoor is dat toerisme en recreatie extensieve vormen krijgen om de druk op het landschap en de gemeenschap hanteerbaar te houden. Dit houdt onder andere in dat we inzetten op fiets- en wandelrecreatie en afwijzend staan tegenover intensieve en grootschalige horeca en attractieparken.

